

De iepenpage aan de winnende hand

De iepenpage is een van de soorten van de campagne Tienvoor12! Deze zeldzame vlinder krijgt daardoor de nodige aandacht om beter beschermd te kunnen worden. De laatste twee jaar zijn er dan ook behoorlijk wat, gelukkig positieve, ontwikkelingen te melden. Blijkbaar hebben we deze soort flink over het hoofd gezien.

Tekst: Albert Vliegenthart
De Vlinderstichting

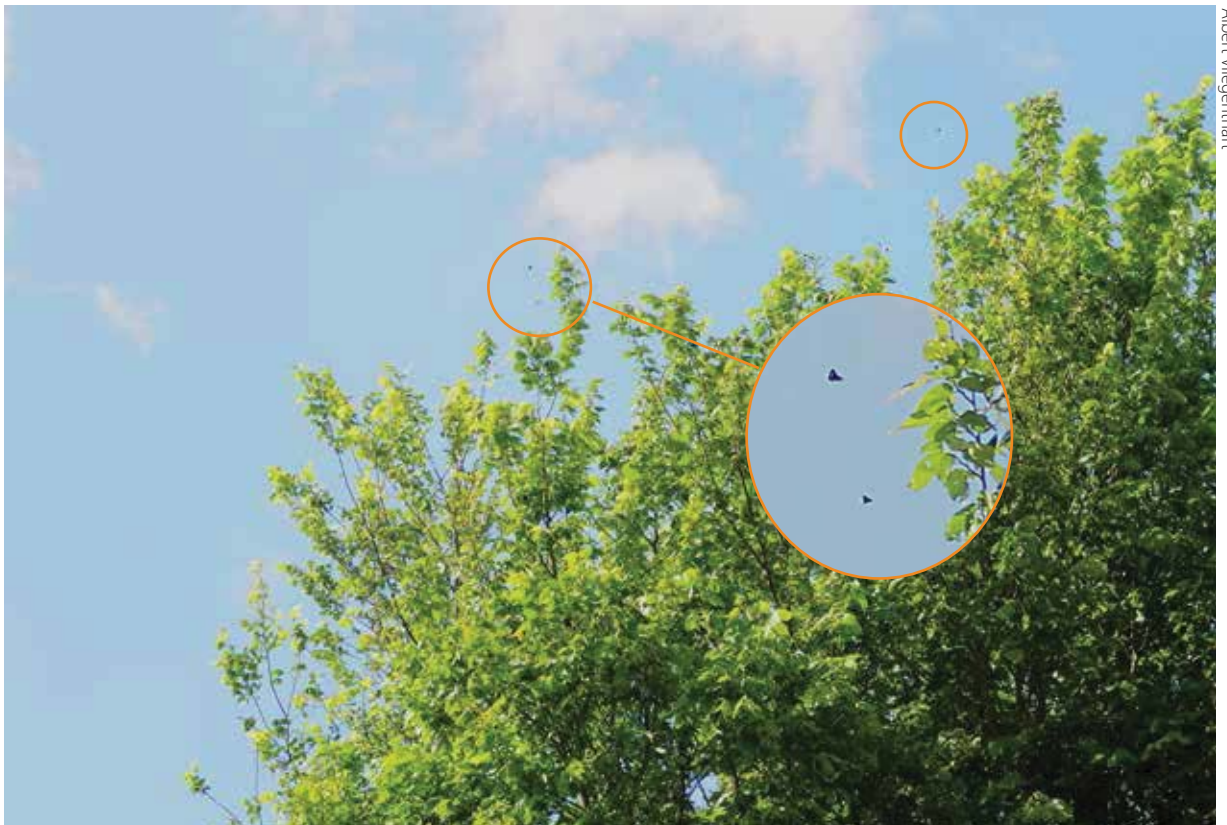
De Vlinderstichting heeft de iepenpage al langere tijd in het vizier. In 1991 werd de soort herontdekt in Heerlen. Na 1994 werd hij alleen nog in 2001 (Groesbeek) en in 2004 (Kerkrade) gezien. Met een hoogwerker werd in de winter van 2006-2007 met succes naar eitjes gezocht in Heerlen, bij de toen enige vindplaats in Nederland. Het jaar erop werden grote iepen aangeplant in de directe omgeving van deze plek. In 2008 werd een tweede plek met iepenpages gevonden bij Terworm op het terrein van het Van der Valk Hotel. Ook werd in datzelfde jaar een iepenpage gevonden op de Sint-Pietersberg en bij Eindhoven. Vanuit Tienvoor12! zijn in Heerlen in 2011 extra nectarbronnen geplant bij de Oliemolenstraat, is advies

gegeven over beheer aan de gemeente en aan Van der Valk.

Omdat de eerdere zoekacties geen nieuwe locaties opleverden, werd gekozen voor een andere methodiek. In 2013 is een grote inventarisatie gehouden, waarbij vooraf iepen en later de vlinders in kaart zijn gebracht. De iepenpage is als vaandeldrager aangewezen voor de Heerlense biodiversiteit. Met de nodige publiciteit, een folder, aanplantacties en voorlichting door IVN worden de inwoners hierbij betrokken. Diergaarde Blijdorp heeft deze actie financieel ondersteund. In datzelfde jaar ontdekte Jan Stronks de iepenpage in het achterland van Winterswijk, en dat bleef niet bij een enkele vlinder.

Gericht zoeken

John Adams en Albert Vliegenthart hebben in 2013 vrijwel alle bekende iepen van Heerlen onderzocht en deze zoekactie leverde een uitbreiding op van twee naar vijftien vindplaatsen. Met dezelfde methode werden oude plekken onderzocht en zo vonden vlinderaars de iepenpage op onverwachte plekken. Zo konden Rimborg (Landgraaf) en het Savelsbos

Albert Vliegenthart

Stipjes boven een iep: iepenpages!

worden toegevoegd. En natuurlijk de nieuwe plek bij Winterswijk. Met ondersteuning van de Provincie Limburg werd de zoekactie met vrijwilligers uitgebreid in Limburg. Hierbij werden vooraf standplaatsen van allerlei soorten iepen in de verschillende gemeentes geïnventariseerd, om die vervolgens zoveel mogelijk te onderzoeken op de aanwezigheid van de iepenpage. Hiervoor werden de vrijwilligers getraind zodat ze de vlinders en hun gedrag in de boomkronen konden herkennen. Ondertussen werd in samenwerking met Staring Advies in 2014 door Jan Stronks verder onderzoek gedaan in de Achterhoek, waar de soort juist in het buitengebied voorkomt. Hier lijkt de iepenpage vooral in begeleidende bossen van beeksystemen voor te komen.

Huidige status

De levenswijze en het gedrag van de Nederlandse iepenpage zijn nog vrij onbekend. Het warme voorjaar zorgde ervoor dat de vlinders veel eerder waren uitgevlogen dan normaal. Maar de inspanningen van 2014 waren niet voor niets. Zo zijn wederom drie nieuwe plekken in Heerlen gevonden en is de soort ontdekt in Maastricht. Deze laatste ontdekking heeft een aantal vrijwilligers gestimuleerd de stad goed te doorzoeken, waardoor tenminste zeven nieuwe vindplaatsen gevonden werden. Ook in Kerkrade dook de iepenpage in het buitengebied en midden in de stad op. Al met al is het aantal vindplaatsen nu in Limburg uitgebreid naar 32.

We weten nu ook waar de iepenpage zich het liefst

Iepen in Heerlense woonwijk met een gezonde populatie iepenpage-populaties zijn duidelijk te herkennen.

ophoudt in de boom, en dat bij grotere bezetting de vrouwtjes juist graag naar beneden komen, terwijl de mannetjes boven in de toppen hun territorium blijven bewaken.

Toekomst

Is de iepenpage nu uit Tienvoor12!? Doel van deze campagne is te bereiken dat er van een soort meer dan tien populaties in Nederland zijn. In 2013 en 2014 zijn 37 vindplaatsen vastgesteld, maar dat zijn nog geen losse populaties. Waar de exacte grenzen van een populatie liggen, zullen we komende jaren moeten bepalen. We denken dat we in Limburg te maken hebben met twee metapopulaties en in de Achterhoek mogelijk één. Dat houdt deze soort voorlopig nog binnen de kaders van Tienvoor12! De zoekacties op de lijn Heerlen – Gulpen hebben helaas nog geen vlinders opgeleverd. Het vermoeden is dat de soort via Heerlen – Hoensbroek – Schinnen zich naar het noordwesten uitbreidt en mogelijk aansluiting vindt via Elsloo – Bunde – Maastricht. In de Achterhoek zijn bij benadering vijf kernen gevonden met iepenpages die zich verdelen over zeven kilometerhokken. De vondsten uit het verleden bij Eindhoven en Nijmegen bieden, na deze ervaringen, nog altijd toekomstperspectief. ●

Iepenpage mannetje (boven) en vrouwtje (onder).

Waarnemingen van de iepenpage in Zuid-Limburg. De twee metapopulaties zijn duidelijk te herkennen.